



Finanțat de Uniunea Europeană



Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova

Participarea cetățenilor în planificarea și monitorizarea serviciilor publice locale

Noiembrie, 2020



Finanțat de Uniunea Europeană



Agenda, 24 noiembrie 2020

Ora	Modulul	Subiectele
10.00	Introducere	<ul style="list-style-type: none">• Obiectivele programului de instruire• Participanții și așteptările lor
10.10	I. MOBILIZARE COMUNITARĂ Participare și mobilizare comunitară	<ul style="list-style-type: none">• Ce este participarea?• Factori de succes privind participarea cetățenilor în planificarea serviciilor publice locale• Principalele etape ale planificării și monitorizării participative a serviciilor publice locale• Parteneriatul (părțile interesate relevante) în planificarea serviciilor publice locale <p>Experiențe de mobilizare comunitară:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Ana Cerneva "Social coach"○ Diana Nastas "Factorii de succes ai Parteneriatului local"
11.00	Principalele concluzii și discuții privind procesele de mobilizare comunitară	
11.30	Pauză	
11.45	I. ANALIZA PARTICIPATIVĂ ȘI STRATEGIA	<ul style="list-style-type: none">• Model strategic și operațional pentru intervenții (strategie, plan, program, foaie de parcurs). Tipuri de documente de planificare la nivel local• Analiza participativă a contextului local privind dezvoltarea serviciilor publice• Elaborarea obiectivelor și acțiunilor prioritare pe baza alternativelor/soluțiilor oferite de cetățeni. <p>Experiențe de planificare participativă</p> <ul style="list-style-type: none">○ Corina Borza Andronic: Planificare strategică privind alimentarea cu apă și canalizarea. Soluții locale○ Victor Parlicov: Planificarea strategică privind energia durabilă și schimbările climatice. Măsuri și acțiuni
12.35	Principalele concluzii și discuții privind procesele de planificare strategică	



Finanțat de Uniunea Europeană



Obiective:

- Înțelegerea cadrului conceptual privind planificarea participativă;
- Cunoașterea principalelor etape și coerența procesului de planificare participativă;
- Creșterea capacității de coordonare a proceselor de elaborare și implementarea documentelor de planificare strategică/politici locale;
- Aplicarea principalelor metode și instrumente de participare a cetățenilor în procesele de planificare și monitorizare a serviciilor publice locale.





Finanțat de Uniunea Europeană



Participarea/implicarea cetățenilor

Participarea cetățenilor este un efort colectiv, în care oamenii se organizează și lucrează împreună prin grupuri de inițiativă și asociații obștești cu scopul de a contribui la **dezvoltarea serviciilor publice** și elaborarea **politicilor locale** (în colaborare cu autoritățile locale).



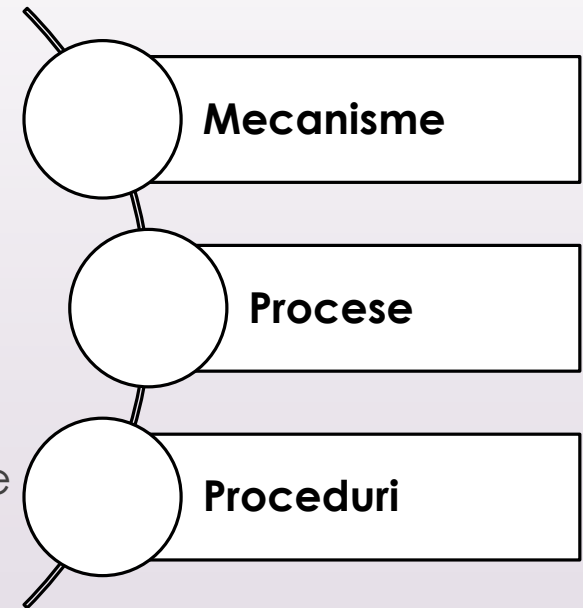


Finanțat de Uniunea Europeană



Principii

- ▶ **Proces** deschis, transparent, durabil și inclusiv;
- ▶ Cetățenii sunt **participanți activi** și nu doar sursă de informații;
- ▶ Asumarea de **responsabilități**;
 - ▶ **Comunicare**
 - ▶ **Dezvoltarea capacităților** de identificare a soluțiilor;
 - ▶ **Angajament** de a realiza orice acțiune recomandată.
- ▶ Generarea de **rezultate** și schimbări.





Finanțat de Uniunea Europeană



Beneficii

- ▶ **Decizii mai bune** și mai ușor de implementat, care reflectă interesele și valorile publice și sunt mai bine înțelese de către cetățeni.
- ▶ Comunitățile dezvoltă **capacități pe termen mediu și lung** de a rezolva și gestiona "probleme locale critice" și provocările.



Finanțat de Uniunea Europeană



Comunitatea are **Dreptul** să:





Finanțat de Uniunea Europeană

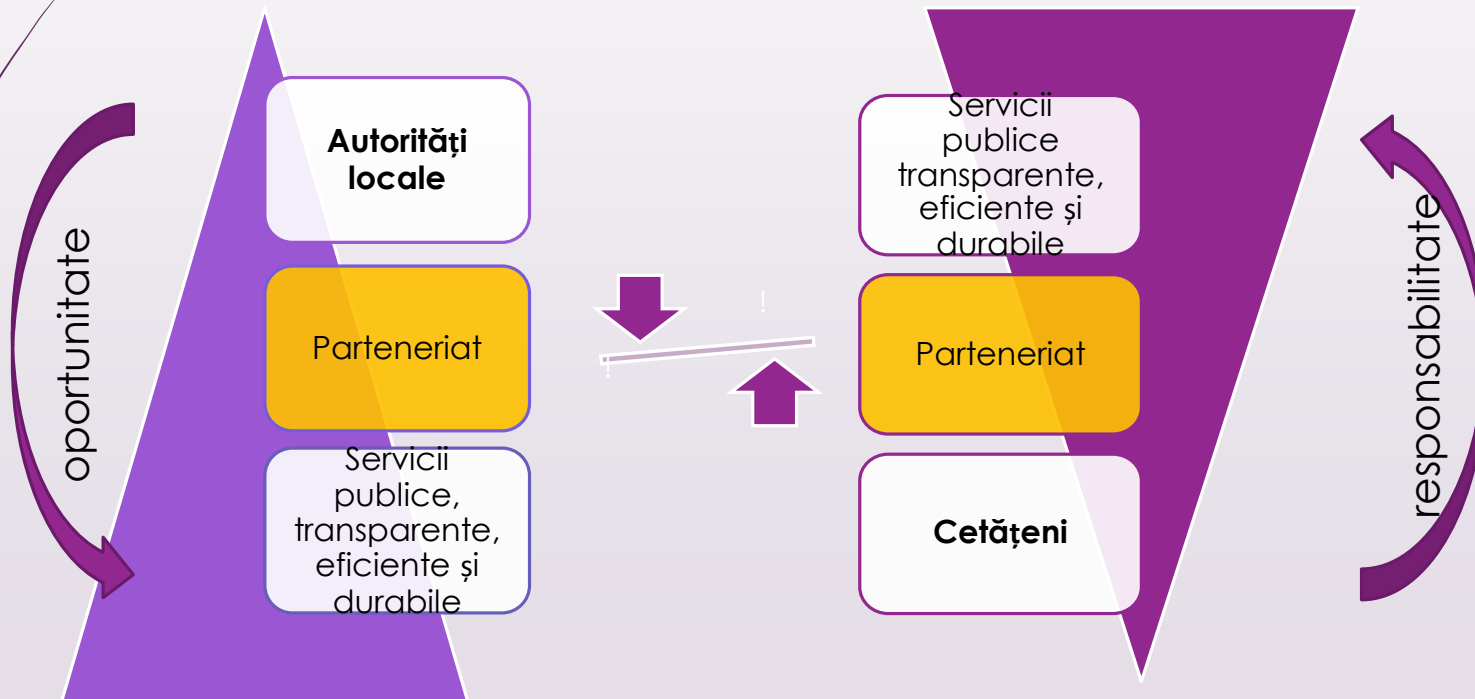


Modele de participare a cetățenilor în procese de planificare

Implicarea cetățenilor

vs

Participarea cetățenilor





Finanțat de Uniunea Europeană



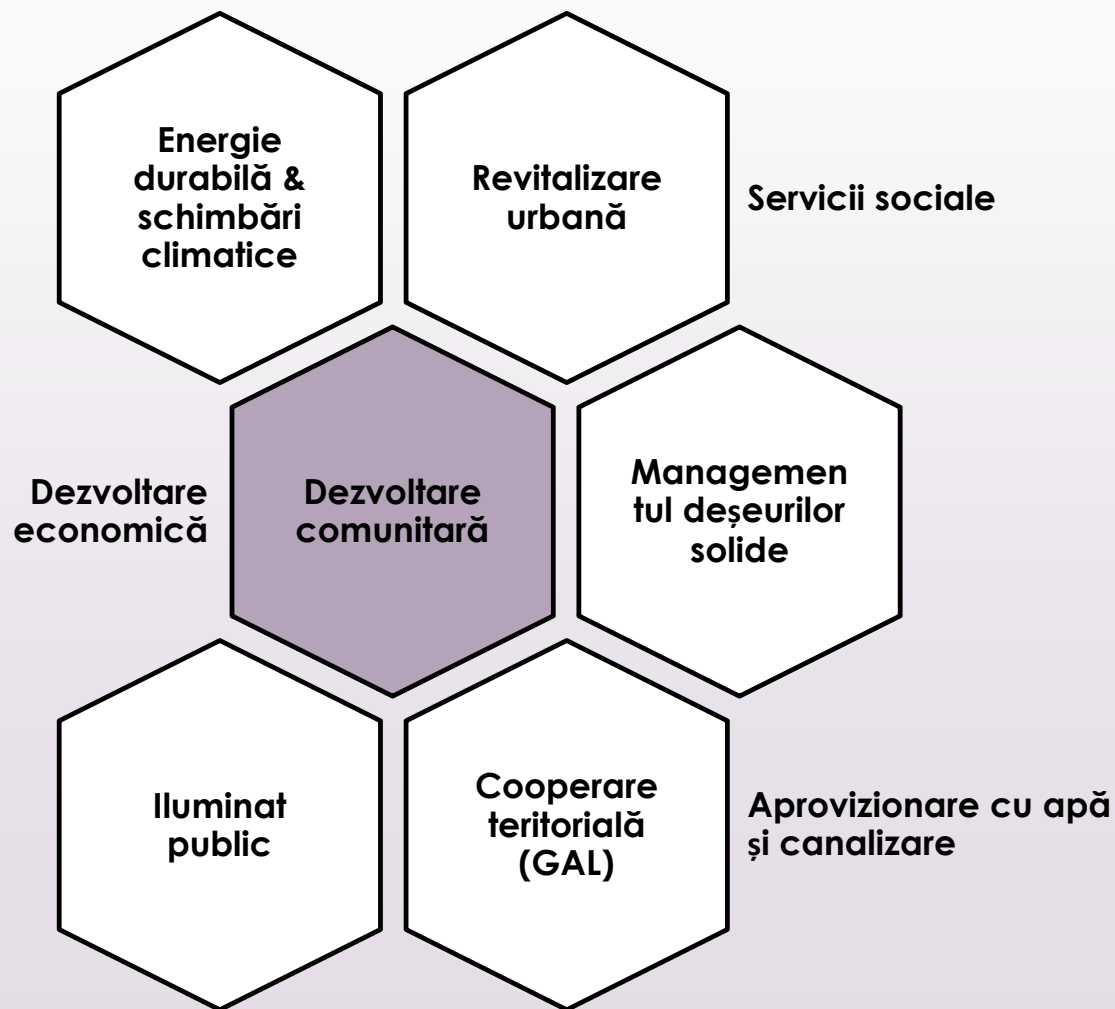
De ce planificarea participativă?

1. Grup activ de cetățeni
2. Viziune comună asupra schimbărilor
3. Soluții noi/alternative
4. Acțiuni/intervenții/idei de proiecte
5. Investiții
6. Abordare integrată (cadru strategic local coerent)





Finanțat de Uniunea Europeană

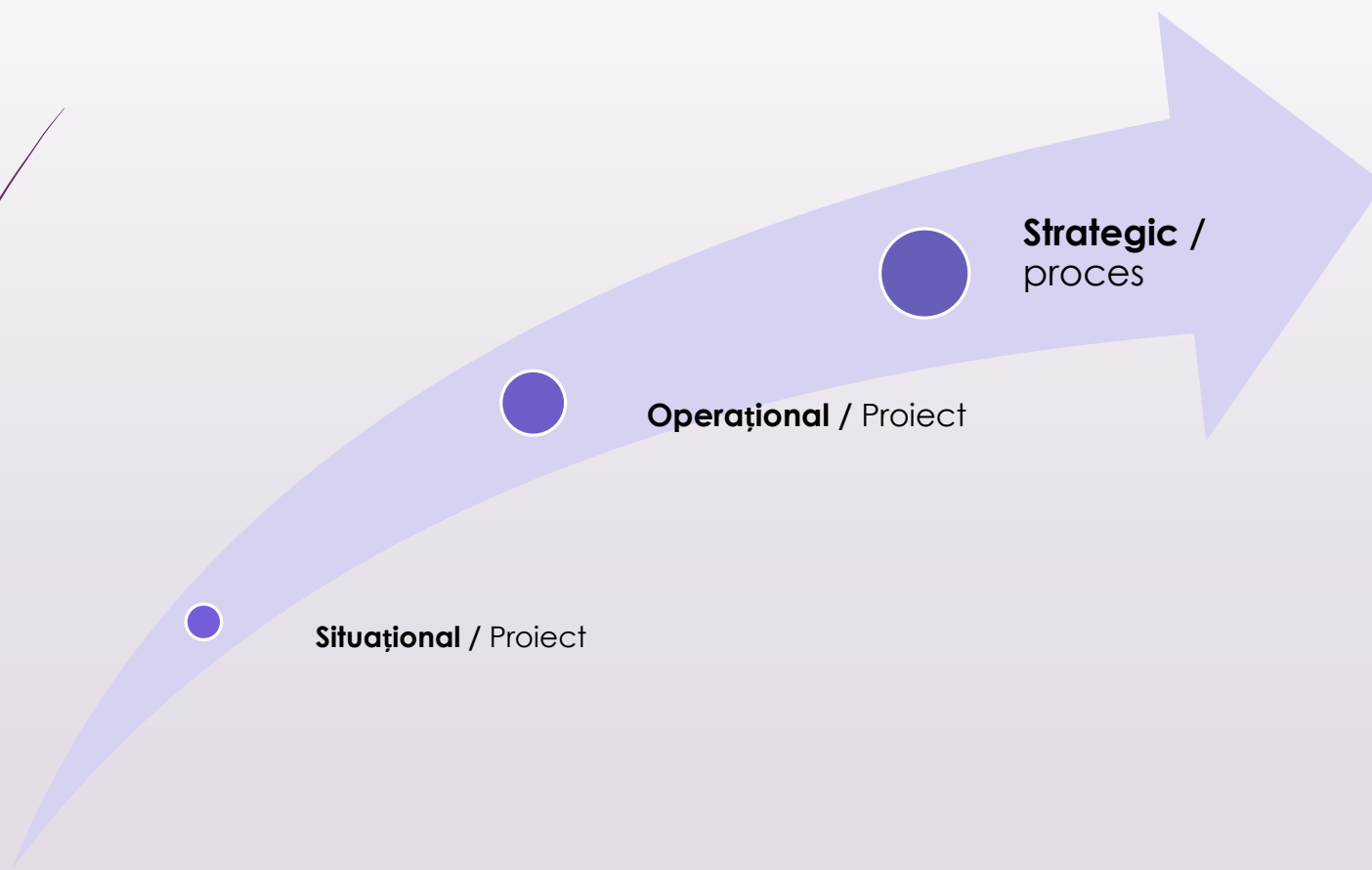




Finanțat de Uniunea Europeană



Tipuri de intervenție operațională și strategică





Finanțat de Uniunea Europeană



Etapele planificării participative





Finanțat de Uniunea Europeană



Etapele planificării participative





Finanțat de Uniunea Europeană

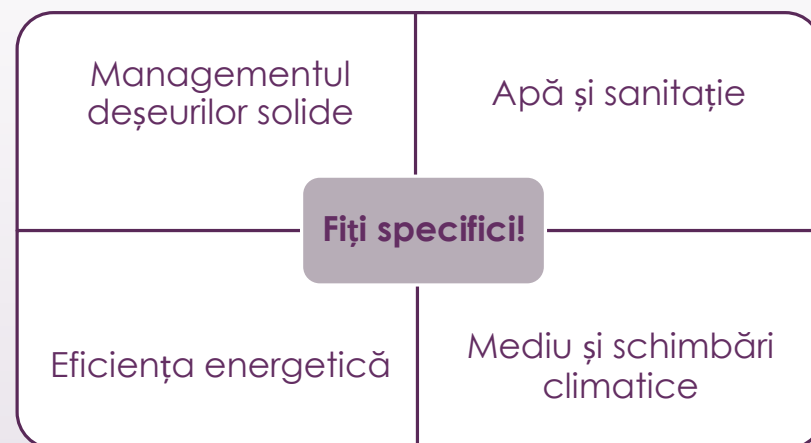


Clarificați din start!

(i) Domeniul de intervenție:

Exemple:

1. Gestionarea deșeurilor vegetale
2. Organizarea serviciului de salubritate
3. Acces la servicii de apă și sanitație a grupurilor vulnerabile
4. Dezvoltarea transportului electric
5. Sisteme de încălzire bazate pe biomasă



Mobilizarea comunitară



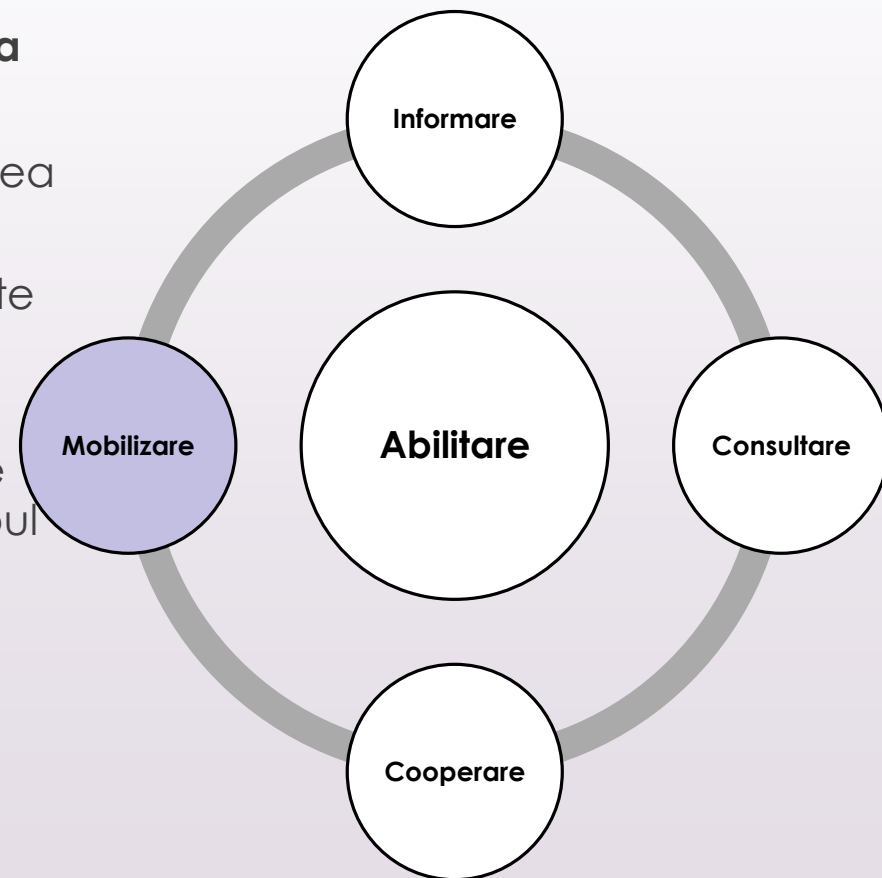
Finanțat de Uniunea Europeană



Clarificați din start!

(ii) Scopul și nivelul de participare a cetățenilor

1. De ce este necesară participarea cetățenilor?
2. Unde contribuția cetățenilor este importantă și posibilă? (nevoi, soluții, decizii, acțiuni)
3. Care este nivelul de participare ținând cont de: resursele și timpul disponibil, dorința de participare a cetățenilor, efectele neparticipării cetățenilor?



Mobilizarea comunitară



Finanțat de Uniunea Europeană



Structuri de cooperare și relaționare

- ❑ **Echipa locală/tehnică** este constituită din 3-5 persoane care reprezintă principalii parteneri (OSC, APL, operator de servicii etc.), responsabili de elaborarea documentelor strategice și expertul.
 - Echipa tehnică desemnează un **coordonator local**, care este responsabil și coordonarea procesului de planificare și implică, după caz, **experți**, care facilitează anumite procese (analiza situațională, opțiuni tehnice și financiare etc.)
- ❑ **Grupuri și persoane interesate** consultați pentru identificarea nevoilor, soluțiilor și actorilor activi din comunitate care vor constitui Parteneriatul (consiliu/grup de planificare)
- ❑ **Parteneriatul** – structură participativă reprezentativă implicată în elaborarea politicilor locale (strategii, planuri de acțiuni, etc.)

Mobilizarea
comunitară



Finanțat de Uniunea Europeană



Analiza nevoilor de dezvoltare

Analiza nevoilor privind dezvoltarea serviciilor publice se referă la modul de percepție și comportamentul cetățenilor privind un anumit tip de servicii, soluțiile pe care le oferă și intenția de a acționa.

Identificați istorii de succes!

		Cetățean 2	
		Da	Nu
Cetățean 1	Da	<i>Da, Da</i>	<i>Nu, Da</i>
	Nu	<i>Da, Nu</i>	<i>Nu, Nu</i>

Mobilizarea
comunitară



Finanțat de Uniunea Europeană



Analiza problemelor critice

Probleme critice și provocări	Efecte	Cauze	Soluții
(-) Acces redus la surse de apă potabilă	Îmbolnăviri frecvente din cauza calității apei	Resurse insuficiente pentru investiții în acest domeniu	S1: Monitorizarea calității apei în fântâni S2: Construcția sondelor și rețelei de aprovizionare cu apă S3: Conectarea la rețele de aprovizionare cu apă intercomunitare.



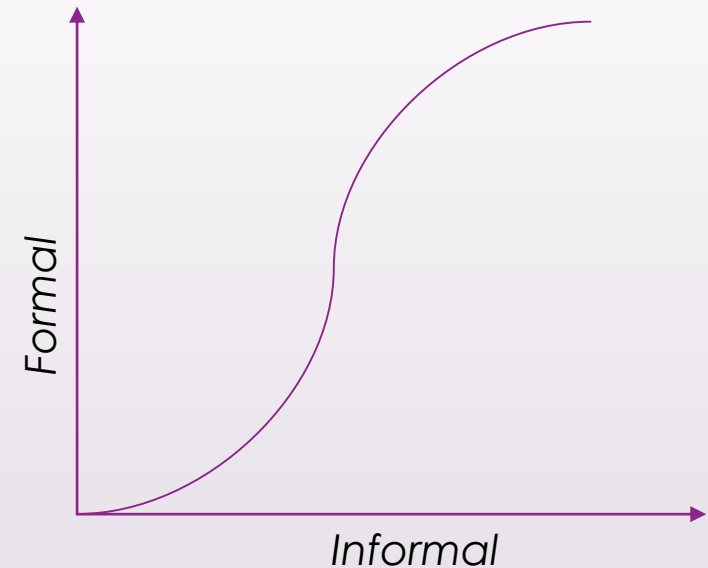
Finanțat de Uniunea Europeană



(ii) Parteneriatul

Parteneriatul reprezintă o structură flexibilă formată din reprezentanți din sectorul public, privat și organizațiile societății civile, care și-au exprimat angajamentul formal sau informal de a coopera pentru dezvoltarea serviciilor publice:

- Legitimitate
- Resurse
- Relații/rețele



Mobilizarea
comunitară



Finanțat de Uniunea Europeană



Sumar

Mobilizare comunitară

Echipa tehnică

Identificarea ariei de intervenție

Asigurarea angajamentului principalelor parteneri

Coordonator local

Facilitator/expert

Analiza nevoilor

Identificarea necesităților locale

Istории de succes

Parteneriat

Analiza actorilor

Constituirea parteneriatului

Mobilizarea comunitară



Finanțat de Uniunea Europeană



Lucru în grup (15 min.)

(i) Managementul
deșeurilor solide

(ii) Apă și sanitație

Descrieți **activități** prin care ați reușit să
stimulați cel mai bine participarea /
implicarea cetățenilor?

(iii) Eficiență energetică

(iv) Mediu și schimbări
climatice

?

Identificarea
problemei
critice

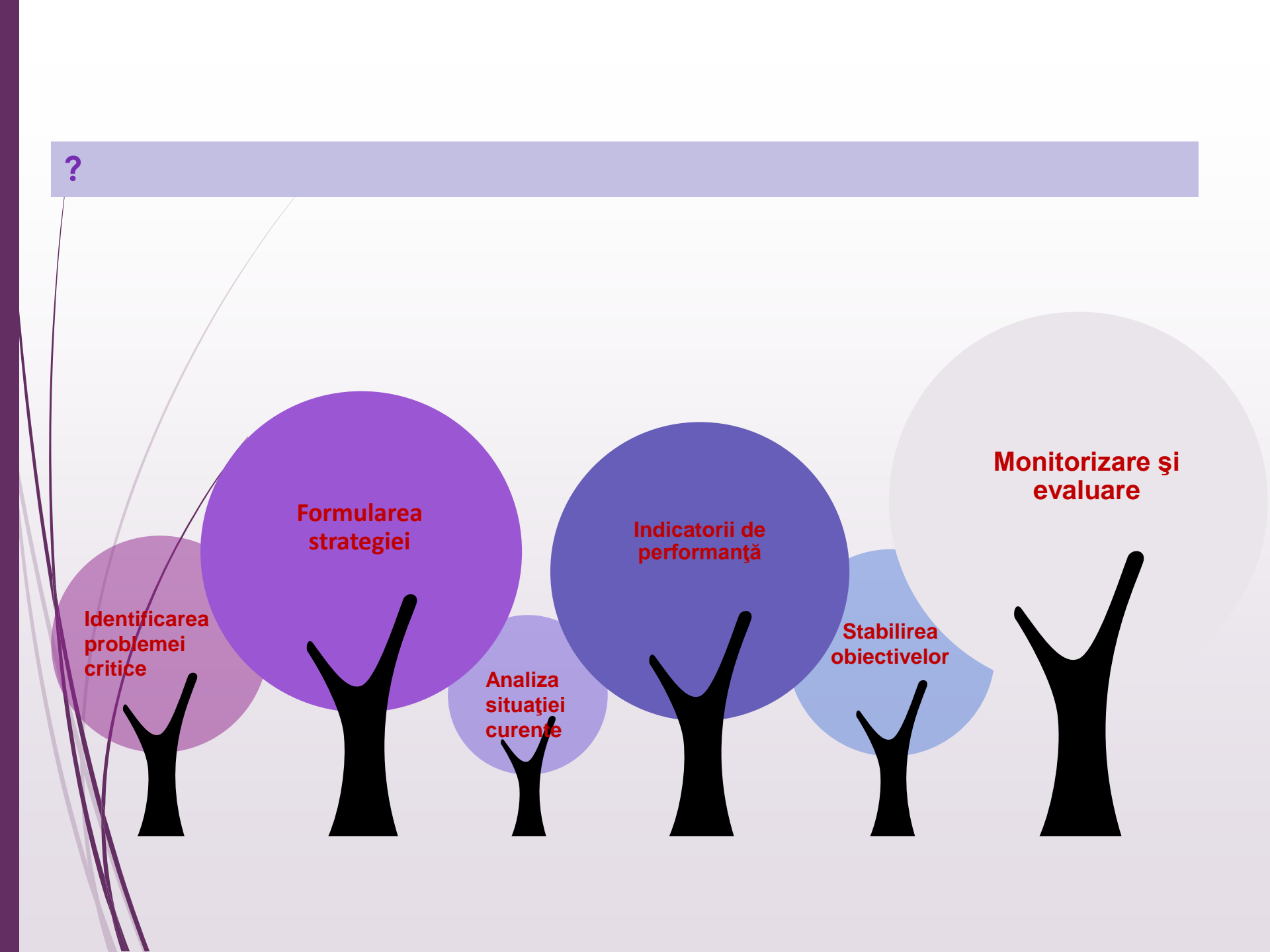
Formularea
strategiei

Analiza
situației
curente

Indicatorii de
performanță

Stabilirea
obiectivelor

Monitorizare și
evaluare





Finanțat de Uniunea Europeană



Strategia / programul

Strategia este un document de politici care definește și planifică acțiunile prioritare de dezvoltare pe termen lung (5-10 ani).

Programul, derivă din strategie și contribuie la implementarea acesteia prin detalierea acțiunilor dintr-un anumit domeniu (3-5 ani)

Important!

Cetățenii decid în mod direct opțiunile strategice de dezvoltare a serviciilor publice, care sunt consultate cu grupuri extinse de persoane.

Strategia /
programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Referințe legale privind elaborarea politicilor locale

HG #386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea **documentelor de politici publice** (*strategii și programe*)

LEGE #436/2006 privind **administrația publică locală** (*programe*)

HG #248/2013 privind strategia de **gestionare a deșeurilor**, 2013-2027 (*strategia; alternativ: programe regionale, strategii raionale și locale, componenta MDS*)

HG #199/2014 cu privire la aprobarea Strategiei de **alimentare cu apă și sanitație**, 2014 – 2028 (*strategie; alternativ: programe regionale sectoriale, strategii raionale și locale, componenta AAC*)

HG #1036/2016 Programului Național pentru implementarea **Protocolului privind Apa și Sănătatea** în Republica Moldova pentru anii 2016-2030

Lege #LP139/2018 cu privire la **eficiența energetică** (*program național, 2011-2020, plan național de acțiuni / plan local de acțiuni (3 ani); alternativ: programe regionale sectoriale, plan de acțiuni pentru energie durabilă și climă*)

HG #301/2014 cu privire la strategia de **mediu**, 2014-2023

Strategia /
programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Tipuri de intervenție operațională și strategică

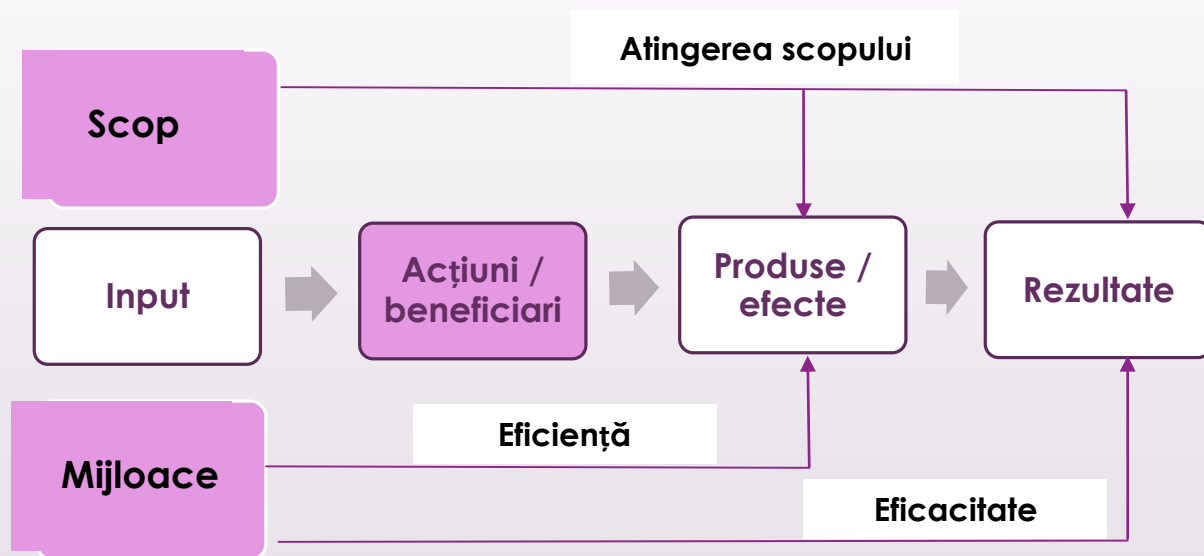
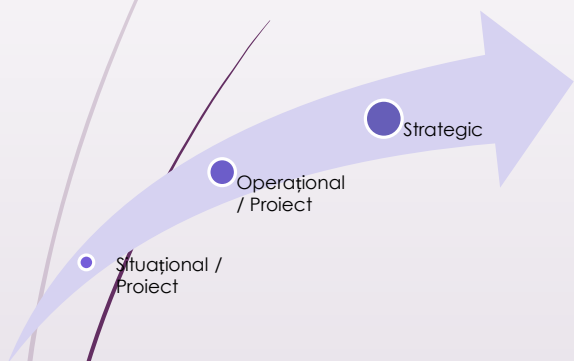




Finanțat de Uniunea Europeană



Ciclul politicilor locale

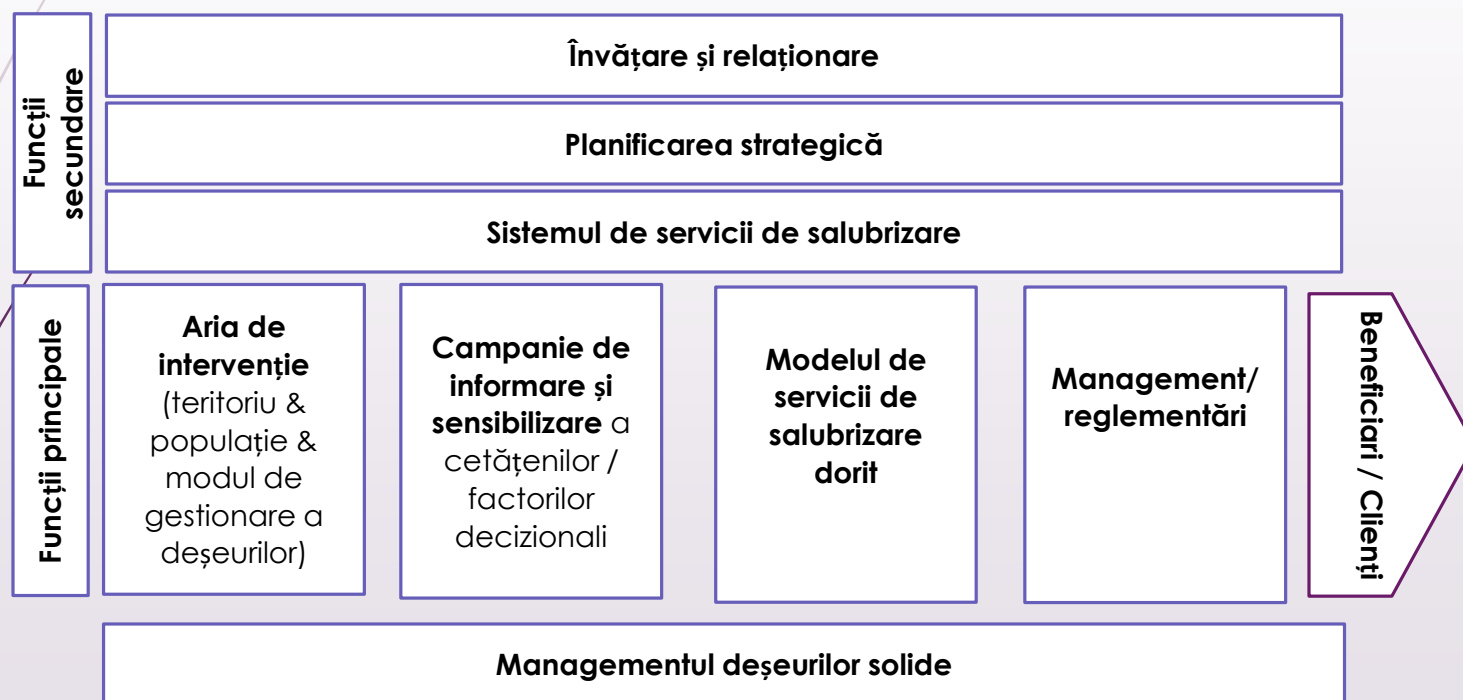




Finanțat de Uniunea Europeană



Model de intervenție



Strategia /
programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Analiza participativă

Analiza participativă este o modalitate de implicare a parteneriatului (părților interesate) în procesele de interpretare a datelor și de înțelegere a semnificației proceselor.

Avantaje:

- ▶ Înțelegerea perspectivelor și proceselor de către participanți
- ▶ Construirea încrederii în rândul părților interesate
- ▶ Oportunitatea de a demonstra angajamentul și de a pune în aplicare rezultatele





Finanțat de Uniunea Europeană



Context situațional și factori cheie

► Analiza factorilor (variabile și indicatori)

Factori	Indicatori
Populația	Nr, structură pe vârste, gospodării etc.
Teritoriu	Relief, calitatea infrastructurii, structura solului etc.
Activități economice majore	No și structura întreprinderilor
Compoziția deșeurilor	Tipuri și cantitatea deșeurilor.
Infrastructură MDS	Nr și suprafața depozitelor, platforme de colectare
Servicii și management	No angajați, No clienți, Budget

► Descrierea resurselor locale

► Oportunități / SWOT

► Generarea soluțiilor (idei de acțiuni/proiecte)

Metode participative:

- Cartografierea resurselor (potențial) și vizualizarea datelor
- Prioritizarea acțiunilor / proiectelor enunțate de cetățeni
- Interviu individual, focus grupuri, sondaje

Strategia /
programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Viziune clară privind schimbările

Viziunea ține seama de situația actuală, se bazează pe realizări (de exemplu, proiecte de succes realizate în comunitate), stabilește principalele obiective strategice și rezultatele așteptate ale strategiei de dezvoltare/planului de acțiuni



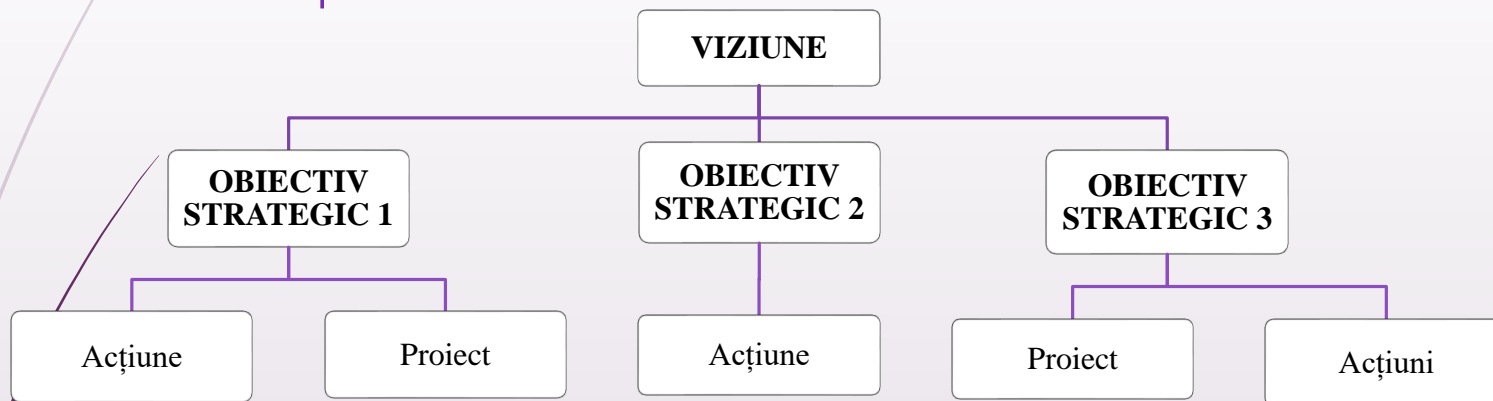
Strategia /
programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Planul de acțiuni – soluții noi sau alternative într-un context specific



Plan de acțiuni	Raționament	Beneficiari	Responsabil de implementare	Rezultat
	De ce este necesar?	Cine va beneficia de această intervenție?	Cine este implicat/responsabil?	Care vor fi efectele intervenției?/indicatori de rezultat
Acțiunea 1

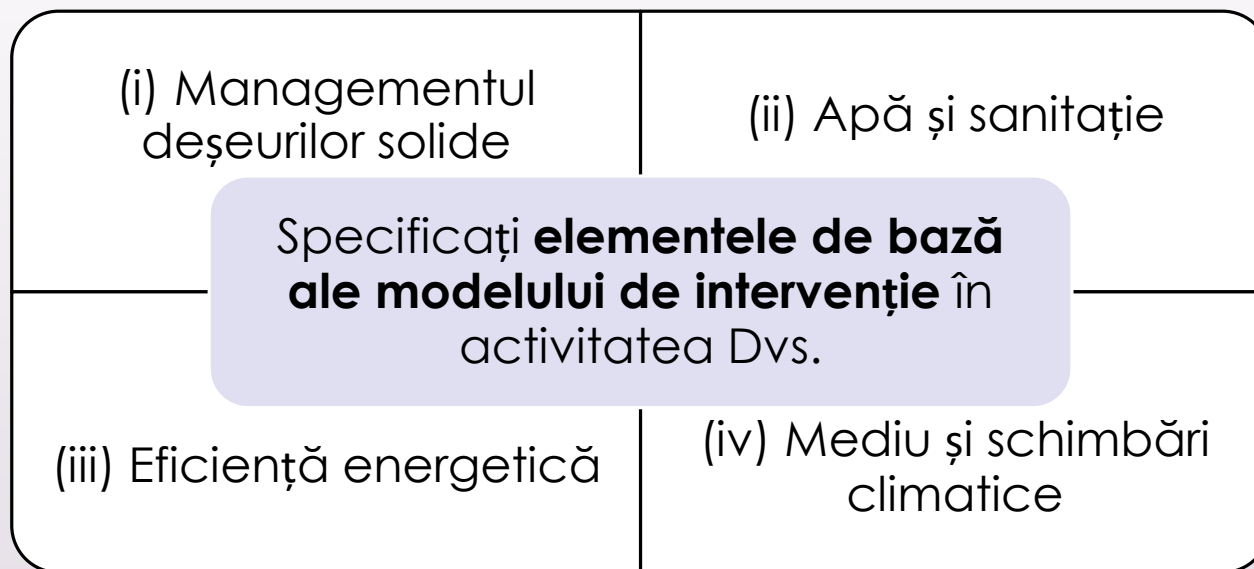
Strategia / programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Lucru în grup



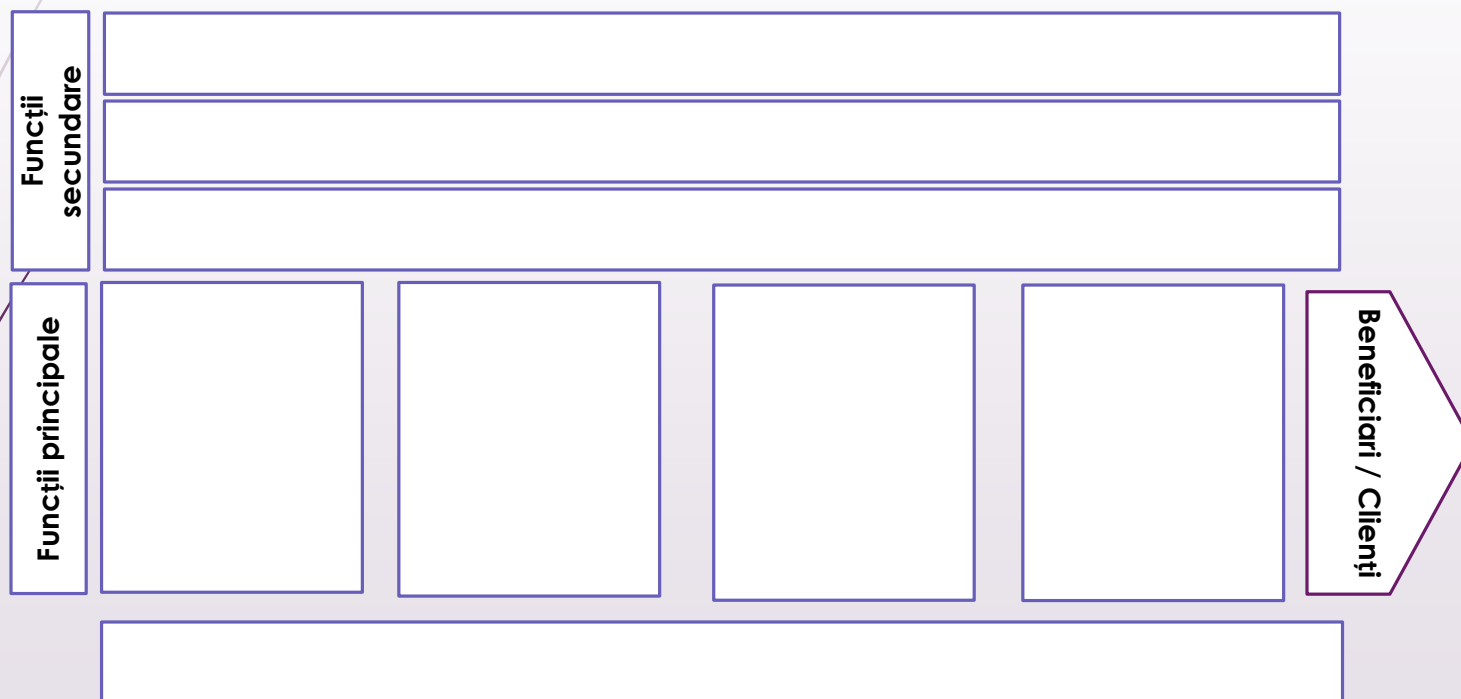
Mobilizarea
comunitară



Finanțat de Uniunea Europeană



Model de intervenție



Strategia /
programul



Finanțat de Uniunea Europeană



Agenda, 26 noiembrie 2020

10.00	Deschiderea sesiunii. Descrierea sumară a sesiunii 1	Descrierea succintă și interactivă a procesului de mobilizare comunitară și planificare participativă
10.30	I. MONITORIZAREA PARTICIPATIVĂ Măsurarea performanței	<ul style="list-style-type: none">• Angajarea și consolidarea capacităților în ceea ce privește monitorizarea și evaluarea serviciilor și politicilor publice locale (strategie, plan de acțiune, program). Rolurile actorilor implicați, inclusiv OSC și grupurile de inițiativă. Instrumente de monitorizare. Evaluarea documentelor operaționale și strategice de către OSC• Comunități durabile <p>Experiențe de monitorizare & evaluare participativă</p> <ul style="list-style-type: none">○ Vitalie Ponomariov: Politici locale. Platforma online Pro-Polis○ Mariana Iurku: Bune practice de bugetare participativă
11.40	Principalele concluzii și discuții privind procesele de monitorizare și evaluare participativă	



Finanțat de Uniunea Europeană



Cetățeni activi



Finanțat de Uniunea Europeană



Mobilizare comunitară

**Situația problematică/
domeniului de
intervenție**

**Echipa
locală/tehnică:**

Cine sunt partenerii?
Coordonator local
Expert / facilitator

Nevoi de dezvoltare:

- Necesități
- Istории de succes/insucces
- Persoane și grupuri pro-active

**Parteneriat (grup de
lucru)**



Finanțat de Uniunea Europeană



Avantaje

O mai bună înțelegere a situațiilor problematice și oportunităților

Credibilitate

Angajament de acțiune





Finanțat de Uniunea Europeană



Strategia de dezvoltare

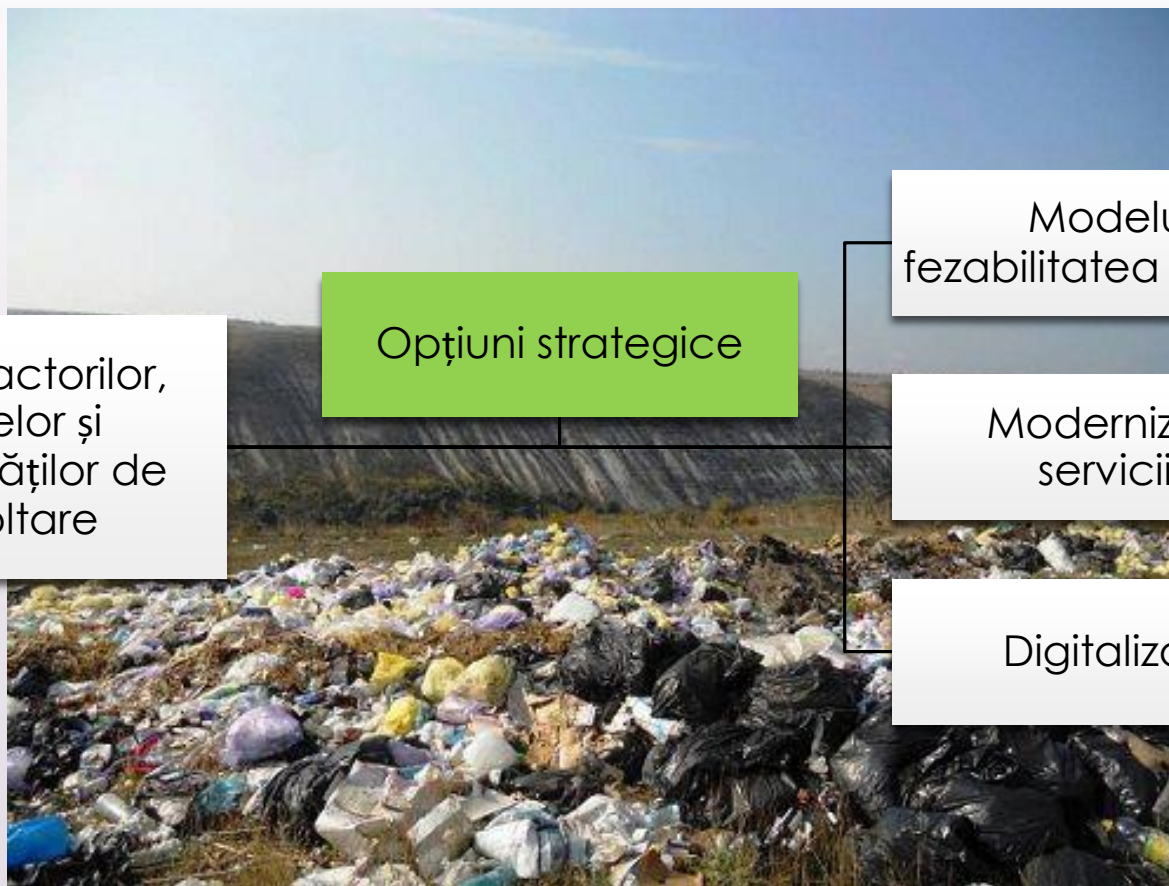
Analiza factorilor,
resurselor și
oportunităților de
dezvoltare

Opțiuni strategice

Modelul și
fezabilitatea serviciilor

Modernizarea
serviciilor

Digitalizarea

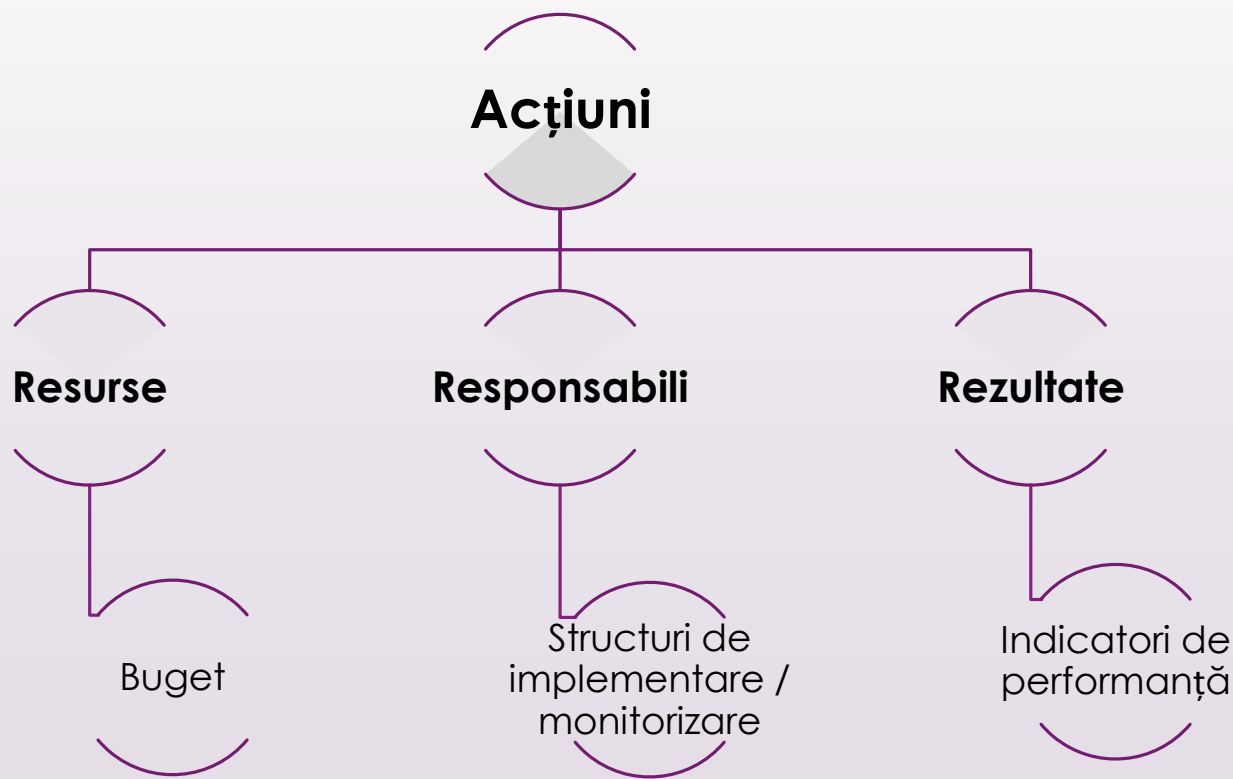




Finanțat de Uniunea Europeană



Acțiuni prioritare





Finanțat de Uniunea Europeană



Cetățeni responsabili



1. A comunica în mod activ despre situațiile problematice
2. A acționa responsabil
3. A raporta acțiunile ilegale și abuzive



Finanțat de Uniunea Europeană



Monitorizarea participativă

Monitorizarea participativă a performanței se referă la implicarea cetățenilor, a utilizatorilor de servicii sau a OSC-urilor în observarea și evaluarea prestării serviciilor publice.

Acest proces presupune implicarea activă a membrilor comunității în procesul de elaborare a indicatorilor de monitorizare, colectarea indicatorilor, în analiza datelor colectate, la luarea deciziilor privind progresului implementării strategiilor/programelor/planurilor



Monitorizare
și evaluarea
participativă

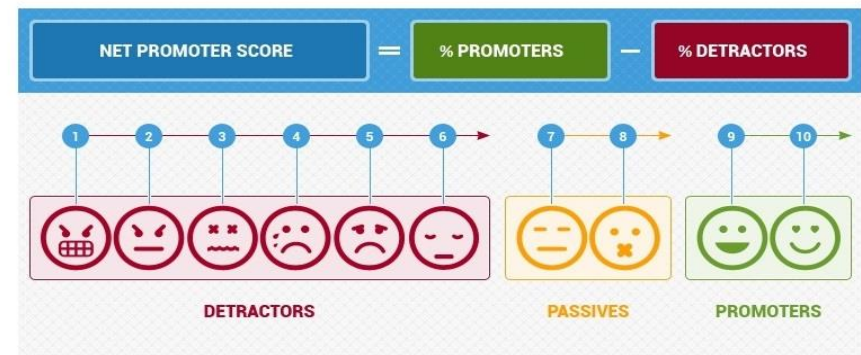


Finanțat de Uniunea Europeană



Tehnici/instrumente de monitorizare

- **Scorul Net promoter** – evaluarea probabilității clienților de a recomanda un serviciu/produs
- **Cardul de raportare al cetățeanului.** Acest instrument, de obicei include informații cu privire la: (i) profilul comunității, (ii) input (iii) implementarea acțiunilor.
- **Auditul social.** Un audit social este procesul prin care toate detaliile unui proiect public sunt examinate la o ședință publică.
 - *Monitorizarea procurărilor*
 - *Rapoarte de monitorizare tematice*
 - *Evenimente sociale*
 - *Media socială*
 - *Platforme on-line*
 - *Consilii de monitorizare*



Monitorizare
și evaluarea
participativă



Finanțat de Uniunea Europeană



Comunități durabile. Împreună cu cetățenii!!!

► Planificarea bugetară participativă

Proces specific de implicare a cetățenilor în luarea deciziilor privind alocarea resurselor financiare.

► Co-administrarea

Co-administrarea este o metodă utilă pentru implicarea oamenilor în asumarea responsabilității pentru gestionarea spațiilor verzi în vecinătatea lor. Este o metodă flexibilă care poate fi aplicată în cooperare cu rezidenții locali, copii cu școală, vârstnici sau poate fi oarecum formalizată

► Sedințe în spații publice (parc, muzeu, întreprindere etc.)

Metodă folosită atunci când apare o problemă de sensibilizare și colectare de informații. Un parc (sau orice altă infrastructură verde comunitară) ca sală de clasă este sursa de idei pentru toate obiectele sau zonele

► Grupuri consultative comunitare

► Co-finanțarea

Monitorizare
și evaluarea
participativă





Finanțat de Uniunea Europeană

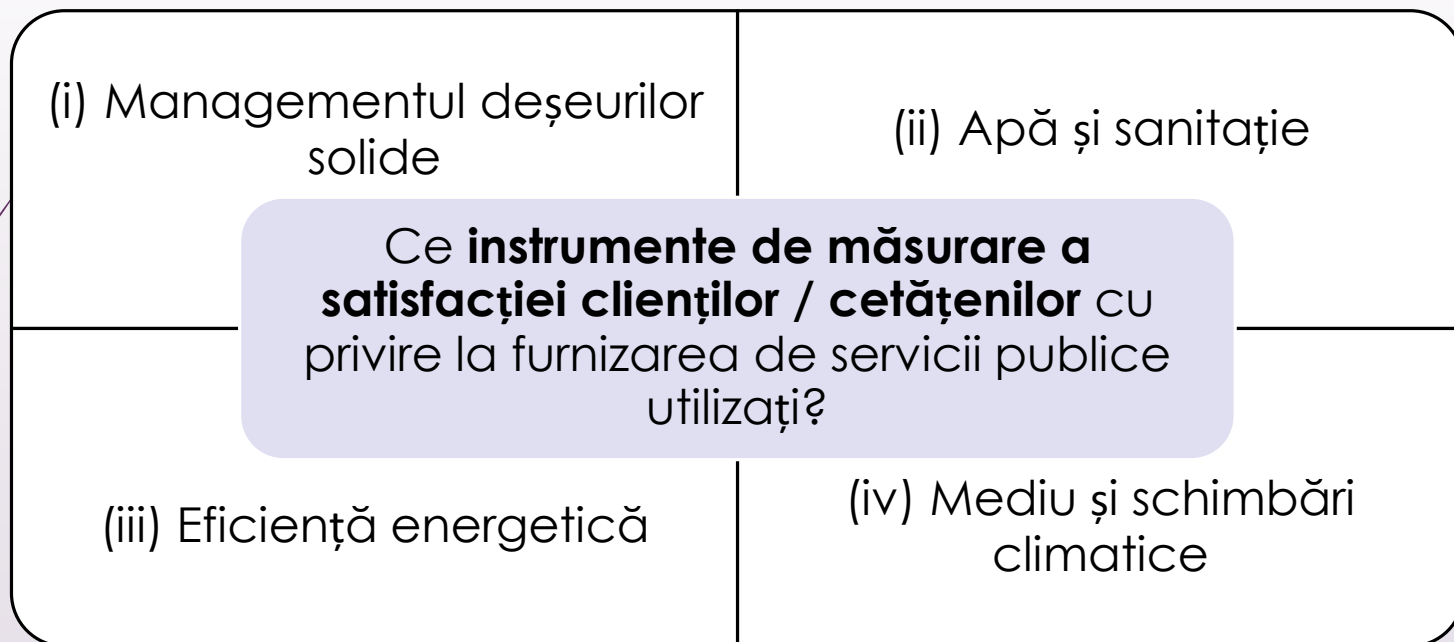




Finanțat de Uniunea Europeană



Lucru în grup



Monitorizare
și evaluarea
participativă